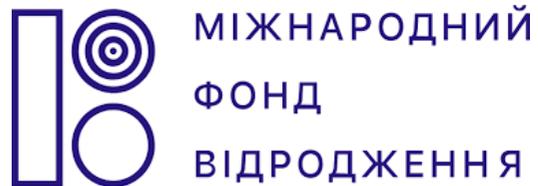

ЗВІТ

Аналіз напрямків діяльності, заходів і очікуваних результативних показників Програми організації благоустрою зелених зон і земель водного фонду в рамках аналізу Комплексної цільової програми екологічного благополуччя на 2019-2021 роки

Аналіз Комплексної цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2019-2021 роки/

В звіті розглянуто три версії програми 2019, 2020 та 2021 року, оскільки щороку в програму вносилися зміни та корективи. Документи в електронному вигляді наявні на офіційному сайті Управління екології та природних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради¹.

Методологія аналізу розроблена на основі Постанови Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 р. № 106 про Порядок розроблення та виконання державних цільових програм, а також на основі підходу управління проектами, який спрямований на результат.

1 Паспорт програми повинен містити у стислому вигляді загальну характеристику програми (назва, підстава для розробки, рішення про розроблення, відомості про розробника та перелік співрозробників програми, мета прийняття програми, відповідальний виконавець програми та інші співвиконавці, строк виконання, обсяги та джерела фінансування). **Паспорт Програми станом на 2019 рік не містив**

---

¹Офіційний сайт Управління екології та природних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради
<https://ecodep.kyivcity.gov.ua/content/proqramy.html>

пунктів щодо рішення про розроблення, мети прийняття програми. У 2020 та 2021 роках було внесено зміни в паспорт та зміст Програми, прописані мета та рішення щодо розроблення.

2 Наявність визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована програма. Розділ повинен містити оцінку наявності чітко сформульованого визначення проблем, обґрунтування методів, шляхів і засобів розв'язання проблем, а також обґрунтування необхідності фінансування заходів програми за рахунок коштів місцевого бюджету. **Загальна Програма не містить чітко сформульованого визначення проблем, обґрунтування методів, шляхів і засобів розв'язання проблем, а також обґрунтування необхідності фінансування заходів програми за рахунок коштів місцевого бюджету.** В підпрограмі 1 – Комплексна цільова програма охорони довкілля на 2019-2021 роки визначені проблеми, окреслені шляхи розв'язання проблем. Доцільно включити в наступні програми відповідний розділ. На сайті КМДА опубліковано затверджену на 2022-2025 роки наступну Комплексну міську цільову програму екологічного благополуччя міста Києва, однак вона також не містить повного переліку вказаних пунктів

3 Наявність мети прийняття програми. Розділ повинен містити аналіз наявності мети прийняття програми, оцінку поєднання комплексу взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем, на розв'язання яких спрямована програма. Також необхідно проаналізувати чи сформульоване визначення мети програми має логічний зв'язок із її назвою. **В Програмі прописано, що її головною метою є забезпечення умов сталого економічного та соціального розвитку міста Києва** шляхом реалізації пріоритетних заходів щодо охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення, столичних стандартів благоустрою, контролю за їх дотриманням, сприяння вирішенню низки завдань, що покращать санітарний та екологічний стан міста, забезпечать розвиток та трансформацію міського середовища до європейських стандартів благоустрою. Підмета Програми 1 також ставить собі за мету забезпечення умов сталого економічного та соціального розвитку міста Києва.

Доцільним є визначення головною метою Програми – збереження біорізноманіття, охорону навколишнього природного середовища та досягнення доброго стану довкілля в м. Києві.

4 Наявність обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строків та етапів виконання програми. Розділ повинен містити аналіз наявності та повноти шляхів, методів і засобів розв'язання проблеми галузі або території, строки та етапи виконання програми. У 2019 році Програма не містила такого аналізу. В 2020 році назва розділу була додана до тексту програми, однак сам розділ не містить належного аналізу наявності та повноти шляхів, методів і засобів розв'язання проблеми галузі або території. Обсяги та джерела фінансування, строки та етапи виконання програми вказані. В розділі має бути поданий відповідний зміст.

5 Наявність переліку завдань, заходів програми та її результативних показників. Аналізується чи у програмі визначена система завдань, заходів і показників, виконання яких дасть змогу досягти реалізації мети програми та усунути причини виникнення проблеми.

Додатково аналізується чи можна на підставі вибраних показників відстежити динаміку процесів та оцінити кількісні зміни (в т.ч. за роками та етапами (в разі наявності)).

Оцінюється достатність та адекватність обсягів фінансування програми за роками та етапами, їх економічна обґрунтованість та надійність джерел фінансування.

Прим.: Завдання програми - це конкретні напрями та заходи, які планується здійснити протягом певного періоду і які повинні забезпечити досягнення цілей програми.

Результативні показники програми - це кількісні та якісні показники, які характеризують результати виконання програми (у цілому і за етапами) та підтверджуються формами державних статистичних спостережень, бухгалтерською та іншою звітністю і на підставі яких здійснюється оцінка ефективності використання коштів місцевих бюджетів на виконання програми, аналіз досягнутих результатів та витрат.

Вказаний розділ наявний в додатках А та В програми. В підпрограмі 1 вказані напрями діяльності, завдання та оперативні цілі. Аналіз питання, чи виконання завдань, заходів і показників дасть змогу досягти реалізації мети програми та усунути причини виникнення проблеми не подано. Відстежити динаміку процесів та оцінити кількісні зміни (в т.ч. за роками та етапами (в разі наявності) немає можливості.

6 Заплановані індикатори результативності Комплексної програми в рамках реалізації Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року Сектор 2.5. «Екополітика та охорона довкілля». 6.1. Площа земель природно-заповідного фонду. 6.2. Забезпеченість зеленими зонами загального користування. 6.3. Частка водних об'єктів міста Києва, на яких здійснюється моніторинг екологічного стану якості води відповідно до вимог Водної рамкової директиви 2000/60/ЄС.

В програмі було передбачено заходи за напрямом 4. Збереження природно-заповідного фонду, а саме розробка проектів землеустрою щодо відведення у постійне користування земельних ділянок об'єктів природно-заповідного фонду м. Києва.

Заплановані індикатори результативності Комплексної програми в рамках реалізації Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року Сектор 2.5. «Екополітика та охорона довкілля». Показники на 2019 2020 2021 Площа земель природнозаповідного фонду 15, 16, та 17 тис. га. Забезпеченість зеленими зонами загального користування 22,0, 23,0 та 23,5 м2/мешканця. Варто зазначити, що такий високий показник досягається за рахунок наявності в межах Києва лісо-паркових господарств. Однак, ситуація в місті зовсім інакша. Зелені зони постійно знищуються, їх площа зменшується. Тому варто розраховувати окремо показники для забудованої частини Києва. *Також зовсім не враховані сучасні вимоги про 15 хвилинний доступ кожного мешканця до зелених зон загального користування.*

Зелені зони міст надають широкий спектр істотних переваг. Поточні глобальні проблеми, такі як зміна клімату, погіршення стану навколишнього середовища та пандемія COVID-19, призвели до підвищення уваги до питання важливості міських дерев і зелених насаджень. Пропонуємо використовувати рекомендації щодо розробки успішних програм міського озеленення розроблені професором Сесілом Коніджендейком ван ден Бошем, а саме правило 3:30:300². Це правило зосереджується на вирішальному внеску міських лісів та іншої міської природи в наше здоров'я та добробут.

З дерева з кожного дому. Перше правило полягає в тому, що кожен громадянин повинен мати можливість бачити зі свого будинку принаймні три дерева. 30-відсотковий покрив землі кронами дерев у кожному мікрорайоні. Дослідження показали зв'язок між пологамі міських лісів та охолодженням, кращим мікрокліматом, психічним і фізичним здоров'ям, а також, зменшенням забруднення повітря та шуму. На рівні мікрорайону 30 відсотків має бути мінімумом, міста повинні прагнути до ще більшого покриття кронами дерев, коли це можливо. 300 метрів від найближчого парку або зеленої зони. Багато досліджень підкреслили важливість близькості та легкого доступу до високоякісних зелених насаджень, які можна використовувати для відпочинку. Часто згадується безпечна 5-хвилинна прогулянка або 10-хвилинна прогулянка. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я рекомендує максимальну відстань 300 метрів до найближчої зеленої зони (принаймні 1 га). Це стимулює рекреаційне використання зелених насаджень, що впливає як на фізичне, так і на психічне здоров'я³.

Зелені зони міста Києва постійно знищуються, віддаються під забудову, зазнають різноманітного антропогенного впливу (засмічення, скидання стоків, облаштування сніготайок, пошкодження та вирубування дерев, надмірної рекреації, пошкодження ґрунтового та рослинного покриву під час проведення джипінгу та мотокросу, підпали рослинності, надмірне використання солі в зимовий період, варварське обрізання дерев, яке призводить до їх загибелі, асфальтування місць, де раніше зростали дерева вздовж доріг та ін.), що є порушенням чинного природоохоронного законодавства України. Члени громадських організацій, які захищають зелені зони зазнали погроз, нападів, побиття, знищення майна, зафіксоване навіть вбивство. Ситуація вкрай складна. Відповідно до планів забудови вже є проекти знищення територій на Осокорківських луках, в урочищі Горбачиха, Голосіївському національному природному парку, територіях навколо Пирогово, вздовж вулиці Микільсько-Слобідської, озера Вирлиця в складному стані перебувають малі річки міста Києва та зелені зони навколо них, території та об'єкти ПЗФ в місті. Потрібне проведення розслідування щодо погодження та виконання проектів та планованої діяльності структурними підрозділами КМДА. Зокрема надання висновків про допустимість планованої діяльності в рамках процедури оцінки впливу на довкілля. **Урочище Лиса гора зазнає постійного антропогенного впливу, біля її підніжжя облаштовано незаконну сніготайку, ведеться проект будівництва транспортної розв'язки, відмічено засмічення території. До річки Дніпро в м. Києві, без жодної очисної споруди зливаються всі дощові стоки, а також частина стоків з незаконних врізокавтомийок, каналізації та деяких підприємств. Зокрема, стоки з золовідвалу Дарницької ТЕС без жодного фільтру через р. Дарницю потрапляють в річку Дніпро. В літній період**

²<https://iucnurbanalliance.org/promoting-health-and-wellbeing-through-urban-forests-introducing-the-3-30-300-rule/>

³<https://iucnurbanalliance.org/promoting-health-and-wellbeing-through-urban-forests-introducing-the-3-30-300-rule/>

відбувається масове цвітіння синьозелених водоростей. Періодично у водні об'єкти міста Києва стаються скиди отруйних речовин, через які гинуть птахи та риба.

Потрібним є проведення аналізу стану зелених зон в місті Києві, опис головних проблеми та загроз, розроблення картографічних матеріалів із ситуацією з зеленими зонами, опис ризиків, яких потрібно уникнути, проведення інвентаризації зелених зон з метою підготування конкретних заходів по кожній території, проведений аналізу стану природоохоронних територій.

Одним із серйозних кліматичних ризиків, з яким усе частіше стикаються міські жителі, є тепловий стрес. Ризики зростають через збільшення площ штучних поверхонь, які швидко нагріваються та довго зберігають тепло (асфальт, тротуарна плитка, бетон, покриття дахів тощо), недостатню кількість зелених насаджень, щільну забудову міста. Перебувати на вулицях чи площах міста на «островах тепла» влітку небезпечно для перехожих, особливо коли швидкість вітру і хмарний покрив малі. Рішенням, яке покликане вирішити цю проблему, є зелені коридори.

Про зелені коридори в програмі взагалі не йдеться

Зелені коридори – це об'єднані в єдину мережу міські парки, сквери, ліси, загальнодоступні водойми та їх береги, сади, які сполучають усі райони міста тінистими та безпечними для пішоходів шляхами. Їх основні принципи – неперервність, безбар'єрність і доступність. Це також можливість пересування для тварин, що мешкають в місті .

Зелені коридори також називають «зелений каркас міста», «зелено-водний діаметр міста».

В ідеалі зелені коридори тягнуться від околиць до центру міста. Але їх розташування значною мірою залежить від наявних у місті природних об'єктів: водотоків, зелених зон, річок тощо. Наявний позитивний досвід в містах Рівне та Львів.

7 Наявність визначених напрямків діяльності та заходів програми. У розділі відображається аналіз відповідності напрямків діяльності до завдань і функцій виконавця програми, строків виконання заходів, обсягів та джерел фінансування програми.

Прим.: Напрями діяльності програми - це конкретні дії, спрямовані на виконання завдань програми, з визначенням шляхів витрачання коштів місцевих бюджетів та не заборонених законодавством позабюджетних коштів.

Вказаний розділ наявний в додатках А та В програми

8 Чи передбачається координація та контроль за ходом виконання програми? Розділ повинен містити аналіз наявності визначених органів, відповідальних за впровадження, координацію та контроль виконання програми, а також порядку інформування та звітування про виконання програми. **Відповідно до тексту Програми координацію виконання Комплексної програми здійснює заступник голови Київської міської державної адміністрації згідно з розподілом обов'язків. Відповідальний виконавець Комплексної програми - Управління екології та природних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), далі - Управління, яке є головним розпорядником коштів та несе відповідальність за їх цільове використання. Управління забезпечує моніторинг виконання Комплексної програми та підготовку звітної і аналітичної інформації. Співвиконавці Комплексної програми щоквартально надають інформацію щодо ходу реалізації її заходів відповідальному виконавцю - Управлінню, яке узагальнює отриману інформацію, визначає наявні проблеми та розробляє пропозиції щодо їх подолання. Порядок інформування та звітування вказаний.**

Аналіз напрямів діяльності та виконання завдань

Київської міської цільової програми охорони довкілля на 2019 – 2021 р.

1 8.1. Напрямок 1. Охорона та раціональне використання водних ресурсів. Екологами ЕПЛ було проведено обстеження стану наступних об'єктів:

1.1.2 Обстеження та розчистка русла р. Либідь у Солом'янському, Шевченківському та Голосіївському районах та приведення його до належного технічного стану: Розчистка закритої частини колектора р. Либідь у Голосіївському районі м. Києва (на ділянці від вул. Саперно-Слобідської до ур. Лиса Гора).

Рис. 1 Закрита частина колектора р. Либідь у Голосіївському районі м. Києва (на ділянці від вул. Саперно-Слобідської до ур. Лиса Гора), вересень 2021 року⁴.

⁴Репортаж з місця подій <https://www.facebook.com/page/185650678123057/search/?q=%D0%BB%D0%B8%D0%B1%D1%96%D0%B4%D1%8C>

Відповідальними за здійснення заходу є Управління екології та природних ресурсів м. Києва та КП "Плесо". Також екологами було обстежено наземну частину річки від залізничного вокзалу до Либідської площі. Знайдено різноманітні врізки, сміття вздовж берегів, а також напівсфери з тротуарів - свідчення незаконного скидання снігу в річку Либідь комунальними службами».

У 2019 та 2020 роках на виконання заходу виділено кошти. В звіті вказано, що захід виконано частково. Однак під час перевірки екологом ЕПЛ закритої частини колектора р. Либідь у Голосіївському районі м. Києва (на ділянці від вул. Саперно-Слобідської до ур. Лиса Гора) слідів робіт з розчистки не виявлено. Зафіксовано потужне забруднення колектора побутовими відходами.

Рис. 2 Напівсфера з вулиць Києва та старий диван в руслі р. Либідь. Вересень 2021.

1.1.7. Розчистка та благоустрій озера Тягле у Дарницькому районі м. Києва, у т.ч. проектні роботи. Станом на вересень 2021 року захід не здійснено⁵.

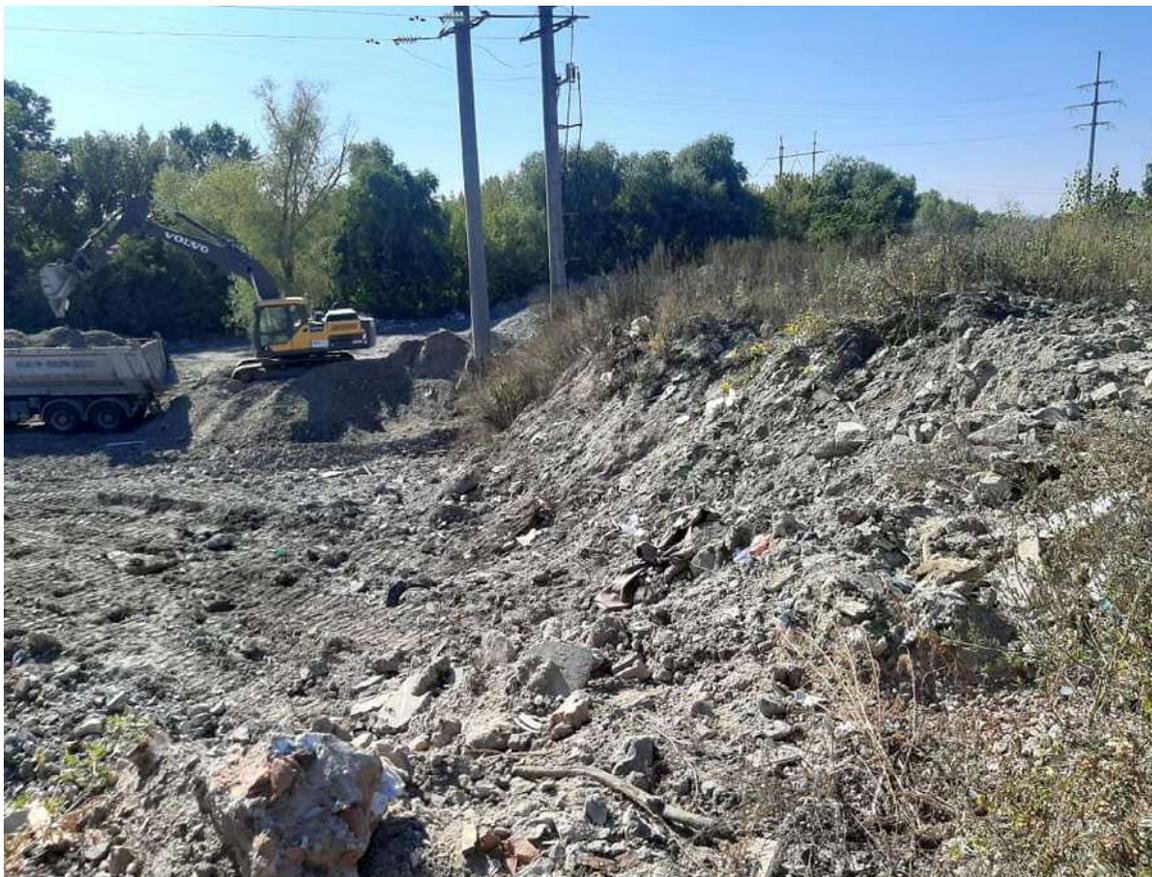

Рис. 3 Благоустрій озера Тягле руками забудовників. Вересень 2021 р.

---

⁵Репортаж з місця: <https://www.facebook.com/page/185650678123057/search/?q=%D1%82%D1%8F%D0%B3%D0%BB%D0%B5>

Рис. 4 Дорога з будівельного сміття біля озера Тягле. Вересень 2021.

Рис. 5 Незаконне звалище будівельного сміття біля озера Тягле та Бортницької станції аерації. Вересень 2021.

Екологами ЕПЛ був проведений виїзд на територію Осокорківських лук - проектного Екопарку "Осокорки" - існуючі та проектировані території природно-заповідного фонду, та проектиований екопарк, середовище існування рідкісних видів флори і фауни, цінна з орнітологічної точки зору територія, частина екомережі міста Києва, місце для рекреації та відпочинку. Однак забудовники та інші зацікавлені сторони бачать на цьому місці лише звалище для будівельного сміття, місце прокладання доріг, місце для проведення гідронамивів, територію, з якої можна вивозити родючий ґрунт, місце для зведення житлових кварталів, місце для незаконного полювання в межах населеного пункту (полюють на качок та інших птахів).

Відповідно до Комплексної міської цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2019-2021 роки, тут мали здійснюватися розчистка та благоустрій озера Тягле. Відповідальними за виконання робіт зазначені Управління екології та природних ресурсів міста Києва та КП "Плесо". Проведення таких робіт помічено не було. Труби, які поєднували озера між собою були засипані будівельним сміттям, під час зведення доріг, вони не розчищаються, екологічна ситуація в озерах погіршується. На озері Тягле відбувається цвітіння води».

1.1.12. Розчистка та благоустрій річки Нивка у мікрорайоні Жуляни в Солом'янському районі м. Києва, у т.ч. проектні роботи. Захід не здійснено⁶.

Рис. 6 Річка Нивка. Листопад 2021 р.

Екологами ЕПЛ було обстежено частину долини річки Нивка в мікрорайоні Жуляни в м. Києві. На берегах та в руслі річки наявне побутове сміття, захаращення, викинутий місцевими мешканцями компост з прилеглих городів, декілька прокопаних стоків та труба, затори зі сміття в руслі. Частина місцевих мешканців намагалася облаштувати береги річки, однак у більшості випадків річка нагадує стічну каналу. Річка Нивка потребує постійного догляду, очищення, облаштування берегів насадженнями з природною рослинністю, забезпечення дотримання

⁶Репортаж з місця: <https://www.facebook.com/page/185650678123057/search/?q=%D0%BD%D0%B8%D0%B2%D0%BA%D0%B0>

водоохоронної зони та інших вимог Водного Кодексу України, проведення більш детальних досліджень її стану, вивчення підземної частини на наявність врізок, перевірки хімічного складу води та постійного моніторингу.

Рис. 7 Річка Нивка.

Відповідно до Комплексної міської цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2019-2021 роки тут мав здійснюватися захід 1.1.12. Розчистка та благоустрій річки Нивка у мікрорайоні Жуляни в Солом'янському районі м. Києва, у т.ч. проектні роботи з метою приведення до належного санітарного стану відповідно до Правил благоустрою території в м. Києві, РТМ 204 УССР 119-86, СанПіН 42-128-4690-88, ГОСТ 17.1.5.02.-80 території річки та прилеглої зони. Відповідальним за реалізацію якого є [Управління екології та природних ресурсів КМДА, КП "Плесо"](#).

Слідів благоустрою виявлено не було.

1.1.15. Розчистка та відновлення ставків на Совській балці, що розташовані по вул. П.Радченка у Солом'янському районі м. Києва, у т.ч. проектні роботи.

Захід не здійснено. На місці було зафіксовано порушення положень Водного Кодексу України щодо водоохоронних зон та прибережно-захисних смуг. В межах цих зон ведеться будівництво, прокладені дороги. Екосистема ставків зазнала потужного антропогенного впливу.

1.1.18 Реконструкція гідротехнічних споруд з метою покращення гідрологічного режиму роботи перепускної труби з озера Алмазне до відкритої водовідводної системи Вигурівщина - Троєщина, у т.ч. проектні роботи.

Захід не здійснено. На місці гідротехнічних споруд знайдено зарослу очеретом улоговину в яку скидають сміття. Навколо озера виявлено сліди численної рекреаційної діяльності, сміття.

Рис. 8 Озеро Алмазне.

1.1.19. Реконструкція гідротехнічних споруд р.Совка на вул. Кіровоградській у Солом'янському районі міста Києва, у т.ч. проектні роботи.

Захід не здійснено. Гідротехнічні споруди не реконструйовано. В один із ставків продовжують зливати каналізаційні стоки одного з мікрорайонів.

1.1.22. Розчистка та благоустрій озер у парку ім. М. Рильського у Голосіївському районі.

Захід не здійснено. Екологами були проведені консультації з місцевими активістами. Знайдено проект знищення природних берегів річки Горіхуватки на території НПП Голосіївський www.eia.menr.gov.ua/uk/case/id-1611, погоджений Управлінням екології та природних ресурсів!

Підписання проекту знищення природних берегів річки Горіхуватка в м. Києві в межах Парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Голосіївський парк ім. М.Т. Рильського», що є об'єктом природно-заповідного фонду України, який перебуває під особливою охороною, без вилучення у КП УЗН Голосіївського району м. Києва. Проект під прикриттям «відновлення природного стану водної екосистеми ставків та збереження біорізноманіття та зелених насаджень». Зазначення про «відсутність значного впливу на довкілля» та «Після проведення робіт з днопоглиблення, необхідно відтворення рибних ресурсів так, як буде знищено близько 3,80 тонн. рибної продукції» (стор. 53). «Під час реалізації планованої діяльності запроектовано виділення 65 одиниць дерев (Акт №134 обстеження зелених насаджень, що підлягають видаленню від 12.04.2019 р. Термін дії даного акту – 2 роки» (стор. 53). Підготування розділу щодо впливу на ландшафти на рівні знань шкільної програми «що таке ландшафт». Згадування Одеської області під час опису м. Києва. Безпідставне заспокоєння «За умов дотримання вимог природоохоронного законодавства та проектних рішень, планована діяльність не матиме негативного впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду». «Географічне помилкове бачення» об'єкту досліджень. На карті планованої діяльності в звіті з ОВД зображено не ставки на річці Горіхуватка, а каскад Дідорівських ставків на струмку Голосіївський.

8.2. Напрямок 3. Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів. В цьому напрямку прописані дві активності, для яких будуть проаналізовані фактичні індикатори досягнення результатів, їхня інформативність. Аналіз здійснюватиметься на основі аналізу відповідної документації та дослідження на місцях.

За цим напрямком заплановано

3.1.1. Заходи з озеленення міста та влаштування поливо-зрошувальних систем.

За даними Управління екології та природних ресурсів у 2019 році на виконання цього заходу передбачалось фінансування в розмірі 7 600,0 тис. грн. Фактичні обсяги фінансування за 2019 рік склали 24 765,2 тис. грн. У 2020 році передбачалося фінансування в розмірі 13 057,9 тис. грн.. фактичні обсяги фінансування склали 11 337,9 тис. грн.

3.1.2. Спорудження установок для утилізації відходів лісозаготівельної та деревообробної промисловості.

За даними Управління екології та природних ресурсів відповідно до розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 26.11.2019 № 2039 «Про забезпечення на 2019 рік природоохоронних заходів у місті Києві» кошти на виконання цього заходу не були передбачені.

Рішенням Київської міської ради від 23.07.2020 № 54/9133 внесено зміни до Комплексної цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2019-2020 роки та виключено відповідний захід з переліку завдань і заходів зазначеної Програми.

8.3. Напрямок 4. Збереження природно-заповідного фонду. В рамках цього напрямку є одна діяльність з розробки проектів землеустрою щодо відведення у постійне користування земельних ділянок об'єктів природно-заповідного фонду (парків та скверів) в. Києва. На основі інформаційних запитів буде встановлено скільки об'єктів природно-заповідного фонду стали балансоутримувачами територій через розробку проектів землеустрою і які фактичні витрати були здійснені.

За даними Управління екології та природних ресурсів, розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 26.11.2019 № 2039 «Про забезпечення на 2019 рік природоохоронних заходів у місті Києві» кошти на розробку проектів землеустрою щодо відведення у постійне користування земельних ділянок об'єктів ПЗФ (парків та скверів) м. Києва не були передбачені, вказаний захід у 2019 році не виконано.

Рішенням Київської міської ради від 23.07.2020 № 54/9133 внесено зміни до Комплексної цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2019-2020 роки та виключено відповідний захід з переліку завдань і заходів зазначеної Програми.

Завдання перенесено до наступної Комплексної міської цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2022-2025 роки.

8.4. Напрямок 5. Раціональне використання рослинних та інших відходів. Цей напрямок зосереджений на заходах забезпечення належного екологічного стану на території підприємства «Радикал». Буде проаналізований спектр виконаних заходів, їхня ефективність та доцільність здійснених фінансових витрат.

За цим напрямком було заплановано 5.1.1. Невідкладні заходи із забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації видалення, знешкодження і захоронення хлороорганічних та не ідентифікованих сполук на території ВАТ «Радикал».

5.1.2. Закупівля контейнерів для збору небезпечних відходів у складі побутових (використані елементи живлення та люмінесцентні лампи).

За даними Управління екології та природних ресурсів відповідно до розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 26.11.2019 № 2039 «Про забезпечення на 2019 рік природоохоронних заходів у місті Києві» кошти на виконання цього заходу не були передбачені.

У 2020 році було проведено закупівлю 212 одиниць контейнерів для збору небезпечних відходів у складі побутових, обсяг фінансування склав 1971,6 тис. грн.

9 Аналіз виконання оперативних цілей, завдань та заходів «Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року» та їхньої кореляції із цілями, завданнями та заходами Комплексної міської цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2019-2021 роки, зокрема такі цілі та заходи.

9.1. Інтеграція екологічної та кліматичної складової в освітній простір міста. Цьому напрямку в додатку А Програми 1 відповідає пункт 6.1.1 Проведення науково технічних конференцій і семінарів, організація виставок та інших заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища, видання поліграфічної продукції з екологічної тематики.

У 2019 захід не виконано. У 2020-2021 роках захід виконувався.

9.2. Проведення інформаційних кампаній (в т.ч. соціальна реклама, телепередачі. За цим напрямком наявний той самий захід 6.1.1 Проведення науково технічних конференцій і семінарів, організація виставок та інших заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища, видання поліграфічної продукції з екологічної тематики.

У 2019 захід не виконано. У 2020-2021 роках захід виконувався.

9.3. Збільшення площі зелених зон загального користування та озеленених територій (в т.ч. за рахунок культивування зелених насаджень на прибудинкових територіях новобудов). Завдання за цим пунктом дублюються.

За цим напрямком заплановано

3.1.1. Заходи з озеленення міста та влаштування поливо-зрошувальних систем.

За даними Управління екології та природних ресурсів у 2019 році на виконання цього заходу передбачалось фінансування в розмірі 7 600,0 тис. грн. Фактичні обсяги фінансування за 2019 рік склали 24 765,2 тис. грн.

У 2020 році передбачалося фінансування в розмірі 13 057,9 тис. грн.. фактичні обсяги фінансування склали 11 337,9 тис. грн.

3.1.2. Спорудження установок для утилізації відходів лісозаготівельної та деревообробної промисловості.

За даними Управління екології та природних ресурсів відповідно до розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 26.11.2019 № 2039 «Про забезпечення на 2019 рік природоохоронних заходів у місті Києві» кошти на виконання цього заходу не були передбачені.

Рішенням Київської міської ради від 23.07.2020 № 54/9133 внесено зміни до Комплексної цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2019-2020 роки та виключено відповідний захід з переліку завдань і заходів зазначеної Програми.

9.4. Створення ефективної системи управління об'єктами природно-заповідного фонду (в т.ч. патронаж з боку наукових установ та громадських організацій). 9.5. Розробка та вжиття негайних заходів для забезпечення збереження найбільш визначних ландшафтних об'єктів. 9.6. Розвиток мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду (в т.ч. встановлення меж територій з особливими режимами використання). Цим трьом цілям повторно відповідає пункт 4.1.1.

За даними Управління екології та природних ресурсів, розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 26.11.2019 № 2039 «Про забезпечення на 2019 рік природоохоронних заходів у місті Києві» кошти на розробку проєктів землеустрою щодо відведення у постійне користування земельних ділянок об'єктів ПЗФ (парків та скверів) м. Києва не були передбачені, вказаний захід у 2019 році не виконано.

Рішенням Київської міської ради від 23.07.2020 № 54/9133 внесено зміни до Комплексної цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2019-2020 роки та виключено відповідний захід з переліку завдань і заходів зазначеної Програми.

АНАЛІЗ НАПРЯМІВ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗАВДАНЬ, ЗАХОДІВ ТА ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ Програми організації благоустрою зеленої зони та земель водного фонду на 2019-2021 рр. в рамках аналізу Комплексної цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2019-2021 роки.

Командою ГО «Екопарк Осокорки» в рамках здійснення аналізу Комплексної цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2019-2021 роки (далі - Програми) особлива увага приділялася утриманню водних об'єктів, збереженню та реновації гідроекосистем, стану та експлуатації територій зон рекреації тощо. Окремо експертами-природознавцями ГО «ЕкопаркОсокорки» визначені деякі території ПЗФ, або місцини, перспективні для створення ПЗФ з огляду на їх особливу природоохоронну цінність і які не зазначені в Програмі.

№	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Дотримання критерію, стан виконання	Рекомендації щодо вдосконалення
1	Оформлення права користування землями водного фонду м. Києва (КП «Плесо»).	2019 р. – планувалося виділення 1млн. коштів на захід, - фінансування не здійснено, оформлення землекористування не проведено. 2020-2021 рр. – навіть не планувалося фінансування, захід не проведено.	Охорона земель водного фонду передбачає їх правову визначеність. Право постійного користування землями водного фонду як землями комунальної власності передбачає більш суворий режим територій, недопущення шахрайської зміни цільового призначення таких земель. В наступних Програмах передбачити обсяги фінансування та етапи виконання.
2	Проведення підсіпки піском пляжів міста Києва та зон відпочинку, планування пляжної території (КП «Плесо») 1. Пляж «Молодіжний» (Дніпровський район); фото в Додатку. 2. Пляж «Венеція» (Дніпровський район). 3. Пляж «Передмостна Слобідка» (Дніпровський район). 4. Пляж «Золотий» (Дніпровський район); фото в Додатку. 5. Пляж «Тельбін» (Дніпровський район); фото в Додатку. 6. Пляж «Веселка» (Дніпровський район); фото в Додатку. 7. Зона відпочинку «Наталка» (Оболонський район); фото в Додатку. 8. Пляж «Центальний» (Дніпровський район).	2019 р. – гроші не були виділені, роботи не проведені. 2020 р. – 1991000 грн. коштів бюджету м. Києва витрачено на підсіпку. 2021 р. – 1000800 грн. коштів бюджету м. Києва витрачено на підсіпку. Всього за період 2019-2021 рр. – 2991800 грн. 1.Підсіпка піском проведена, стан приакваторіальної території задовільний. В ході обстеження території зафіксовані залишки розібраних тимчасових споруд, будівельне сміття тощо. На землях водного фонду помічено проведення будівельних робіт. Планування території належним чином не проведено. Рятувальний пост працює. 2.Підсіпка піском проведена. Стан території	В Програмі відсутня інформація по здійсненню проектно-вимірювальних робіт з розрахунками витрат піщаної суміші, яка має бути використана на підсіпку територій пляжів та зон відпочинку. Відповідні дослідження в КП «Плесо» проведені не були. Чітких критеріїв щодо <u>планування</u> пляжної території не існує, незрозуміло, що саме передбачає планування. На багатьох ділянках пляжів та зон відпочинку пісок настільки забруднений, що перед процедурою підсіпки потребується його повна заміна із

	<p>9. Зона відпочинку Йорданська» (Оболонський район). 10. Пляж «Сонячний» (Дарницький район); фото в Додатку. 11. Зона відпочинку «Совська балка» (Солом'янський район). 12. Зона відпочинку «Галерна» (Голосіївський район). 13. Пляж «Пуща-Водиця» (Оболонський район). 14. Зона відпочинку «Вербна» (Оболонський район); фото в Додатку. 15. Зона відпочинку «Троєщина» (Деснянський район). 16. Пляж «Дитячий» (Дніпровський район). 17. Зона відпочинку «Райдуга» (Дніпровський район). 18. Зона відпочинку «Лісова» (ДВРЗ, Дніпровський район). 19. Зона відпочинку «Озеро «Алмазне». (Деснянський район) 20. Зона відпочинку «Синеозерна» (Подільський район) 21. Зона відпочинку «Горбачиха» (Дніпровський район) 22. Зона відпочинку «Голуба» (Подільський район) 23. Зона відпочинку «Осокорки» (Дарницький район) 24. Зона відпочинку «Березняки» (Дніпровський район) 25. Зона відпочинку «Редьчина» (Оболонський район) 26. Зона відпочинку «озеро «Біле» (Оболонський район)</p> <p>Переважна кількість пляжів, які утримуються КП «Плесо», розташовано на узбережжі річок Дніпро (правильна назва – Канівське водосховище на річці Дніпро в місті Києві) та Десенка.</p>	<p>пляжу задовільний. Прибиральна техніка працює систематично. Рятувальний пост працює. 3.Підсипка піском проведена частково. На адміністративній території пляжу виявлено об'єкт приватного господарства з утриманням тварин та птахів. Планування території не проведено. Прибиральна техніка працює за графіком. Рятувальний пост працює. 4.Оновлення поверхневого шару піску не виявлено. Планування території не проведено. 5.Підсипка піском проведена. Стан території добрий, планування здійснено. Прибиральна техніка працює систематично. Ртувальний пост працює. Встановлено душ та модульний туалет. 6.Підсипка піском проведена частково. Планування не проведено. На землях водного фонду зафіксоване будівництво, виявлені паркани та бетонні блоки. Рятувальний пост працює. 7.Підсипка піском не проведена, на території пляжу встановлена локація-солярій (перголи) для безпечного загару. Прибиральна техніка працює систематично. Рятувальний пост працює. 8.Підсипка піском проведена частково. Коріння дерев на території пляжу повністю не демонтовані, сміттєві пристрої переповнені, деякі локації сильно засмічені. Прибиральна техніка працює за графіком. Планування території проведено незадовільно. Рятувальний пост працює. 9.Підсипка піском проведена частково. Територія пляжної зони задовільна. 10.Підсипка піском не проведена, але прибиральна техніка працює систематично. На деяких локаціях пляжу виявлено побутове сміття. 11.Підсипка піском не проведена. Планування території не проведено.Територія систематично прибирається комунальниками, сміття вивозиться вчасно. Інфраструктура пляжної зони відсутня. 12.Підсипка піском проведена. Планування території проведено. Стан території пляжу задовільний. 13.Підсипка піском проведена частково. Планування території пляжу здійснено, інфраструктура задовільна. Рятувальний пост працює. 14.Територія пляжу межує з іхтіолого-</p>	<p>вивезенням засміченої суміші та видаленням пророслих коренів дерев.</p>
--	---	---	--

		<p>ботанічним заказником. Оновлення піску не помічено, але територія пляжу прибирається добре, сміття вивозиться вчасно.</p> <p>Інфраструктура пляжу: встановлені конструкції для безпечного загару, але остальний реманент (парасольки, роздягальні кабінки) застарілий. Загальний стан території задовільний.</p> <p>15. Підсипка піском проведено. Планування території здійснено. Інфраструктура пляжу задовільна. Рятувальний пост працює. Встановлено модульний туалет.</p> <p>16. Підсипка піском проведена. Планування території здійснено. Санітарний стан добрий. Рятувальний пост працює.</p> <p>17. Підсипка піску проведена частково. Планування території не здійснено. Санітарний стан задовільний. Сміття вивозиться вчасно.</p> <p>18. Підсипка піску не проведена. Прибирання пляжу проводиться систематично, сміття вивозиться вчасно. Планування території не проведено.</p> <p>19. Підсипка піску не проводилася. Планування території не здійснено. Пісок забруднений. Сміття вивозиться несистематично.</p> <p>Підсипка піску не проводилася. Планування території не здійснено. Пісок забруднений.</p> <p>20. Підсипка піску не проводилася. Планування території не здійснено. Пісок забруднений.</p> <p>21. Підсипка піску не проводилася. Планування території не здійснено. Пісок забруднений.</p> <p>22. Підсипка піску не проводилася. Планування території не здійснено. Пісок забруднений.</p> <p>23. Підсипка піску не проводилася. Планування території не здійснено. Проводиться прибирання пляжної території, просіювання піску спеціалізованою технікою.</p> <p>24. Підсипка піску не проводилася. Планування території не здійснено. Проводиться прибирання, сміття вивозиться вчасно.</p> <p>25. Підсипка піску не проводилася. Планування території не здійснено. Пісок забруднений.</p> <p>26. Підсипка піску не проводилася. Планування території не здійснено. Приекваторіальна зона засмічена.</p>	
--	--	--	--

3	Придбання спеціалізованої техніки, обладнання для утримання та обслуговування земель водного фонду м. Києва (КП «Плесо»).	На придбання спеціалізованої техніки та обладнання в 2019 році рішенням Київської міської ради від 13 грудня 2018 року № 416/6467 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік» було передбачено кошти в сумі 9667,4 тис.грн. Перелік техніки та дати закупівель додаються (див. Додаток). В 2020-2021 рр. , згідно офіційної інформації, наданої КП «Плесо», на даний захід бюджетні кошти КП «Плесо» не виділялись.	В Програмі заявлений відсоток придбаної техніки та обладнання до нормативної потреби: <ul style="list-style-type: none"> - у 2019-му році – 5 %. - у 2020-му році – 10 %. - у 2021-му році – 19 %.
4	Проведення санітарно-бактеріологічних досліджень якості води в водоймах Києва експрес-методом (Colilert-18) (КП «Плесо»).	За інформацією КП «Плесо» у 2020 та 2021 рр. було проведено закупівлі тестових наборів та реагентів для мікробіологічного аналізу води (тестові набори Colilert-18, реагенти, сосуди та ін.) у 2020 році на загальну суму 99 123,00 грн., у 2021-му році – на загальну суму 56 400,00 грн. За кількістю тестових наборів Colilert-18 у 2020-му році було закуплено 235 шт., у 2021-му році- 100 шт. (Див. Додаток). У 2019-му році систем Colilert-18 КП «Плесо» закуплено не було.	Згідно інформації, викладеної у Програмі, витрати на заходи з проведення санітарно-бактеріологічних досліджень якості води склали : <ul style="list-style-type: none"> - у 2019-му році – 200 тис. грн. - у 2020-му році – 213 тис. грн. - у 2021-му році – 223,65 тис.грн. За кількістю об'єктів, на яких було проведення дослідження (орієнтуючись на % проведених до запланованих досліджень): <ul style="list-style-type: none"> - у 2019-му році – 40 од. - у 2020-му році – 53 од. - у 2021-му році – 58 од. <u>Бюджетні витрати перевищують суми, що були затрачені.</u>
5	Забезпечення належного санітарно-епідеміологічного стану пляжів та зон відпочинку (КП «Плесо»).	Захід був зазначений в звіті за 2019 рік, в той же рік коштів з бюджету м. Києва було виділено 84774,1 тис.грн.	В той же 2019 рік, згідно звіту, не передбачалося проведення санітарно-бактеріологічних досліджень за відсутністю коштів.
6	Будівництво ситеми аерації на озері Райдуга в Дніпровському районі міста Києва (КП «Плесо»).	Витрачено 248800 грн. бюджету м. Києва, роботи не закінчені.	Невдалий досвід створення системи аерації на озері Тельбін в Дніпровському районі міста Києва продемонстрував, що без наукового супроводу та координованої зміни рівня аераторів у водоймі відповідно до погодних умов та сезону -

7	Реконструкція Північно-Дарницького меліоканалу (КП «Плесо»).	<p>Витрати бюджетних коштів на «реконструкцію» Північно-Дарницького меліоканалу: 2019 р. – 2 млн.грн. 2020 р. – 2,13 млн.грн. 2021 р. – 2,2365 млн.грн.</p> <p>Заявлені цілі: запобігання негативному впливу стану мережі на якість питної води. Забезпечення відповідності якості води санітарним вимогам. Відновленнягадравлячної спроможності.</p>	<p>покращення якості води та збагачення водного об'єкту киснем не відбувається. Роботу аераторів постійно має контролювати спеціалізована сервісна служба. Само будівництво аераційної системи - це лише перший етап комплексного заходу. Ні наукового супроводу, ні сервісної служби в Програмі не передбачено.</p> <p>Сама «реконструкція» Північно-Дарницького каналу силами КП «Плесо» на протязі 2019-2021 рр. фактично означала днопоглиблення деяких ділянок каналу. Ці заходи з точки зору заявленого у Програмі «забезпечення відповідності якості води санітарним вимогам» вкрай неефективні.</p> <p>Насамперед потрібно організувати такі заходи, як встановлення очисних споруд на водозборах: в місцевості колишнього заводу «Радикал», водойма «Озеро «Нижній Тельбін», демеркюрізація;</p> <ul style="list-style-type: none"> - на території заводу ВАТ «Київхімволокно»; - на ТЕЦ-4, ТОВ «Сврореконструкція», територія золошлакувідвалу; - ЛОСи на території заправ очисних станцій. <p>Вода в меліоканалі забруднена стічними водами, що без очищення потрапляють спочатку у канал, а потім – в річку Дніпро. Вкрай необхідне для ефективності результату покращення якості води – спорудження очисних споруд – в Програмі передбачено не було. Функція виїмки донихвідкладень в прагненні покращення санітарного стану каналу без встановлення очисних споруд можна порівняти із функцією «носити воду в решеті».</p>
8	Будівництво системи аерації та благоустрій озера Лебедине у Дарницькому районі міста Києва (КП «Плесо»).		

9	Комплексний благоустрій пляжів та зон відпочинку біля води у м. Києві (КП «Плесо»).	<p>На ці заходи в період 2019-2021 рр. передбачалося виділення близько 1,6 млн. грн. Заявлені цілі: відновлення екологічного стану озера та благоустрій прилеглої території.</p> <p>Обсяг витрачених коштів бюджету м. Києва: 2019 р. – 114100,00 тис. грн. 2020 р. – 125226,5 тис. грн. 2021 р. – 131487,80 тис. грн. Заявлений капітальний ремонт елементів благоустрою та розчистка водойм. Розділ потребує деталізації. Розчищення водойм з метою покращення їх санітарного, екологічного та гідрологічного стану – це багатоетапний процес.</p>	<p>Озеро Лебедине в Дарницькому районі міста Києва – це частина відкритої системи дощового водовідведення, - інженерної системи, яка призначена для збору та відведення води від атмосферних опадів та інших стічних вод. В цю водойму потрапляє вода з тротуарів та дорожніх покриттів. Оскільки водойма знаходиться на території публічного простору, поряд із житловим комплексом, вона має перебувати у задовільному санітарному стані, але озеро не призначено ані для рибної ловлі, ані для купання. Встановлення аераційної системи на колекторах дощової каналізації недоцільно. Більш раціонально та ефективно влаштування локальних очисних споруд на випусках стоків.</p> <p>Інфраструктура міських пляжів знаходиться у незадовільному стані. В загальній більшості – це застарілі конструкції, які фарбуються перед початком сезону. Не вистачає спеціальних умов для мало-мобільних груп населення. Розчистка окремого сегменту водотоку нераціональна з точки зору суттєвого покращення екологічного стану річки. Наряду з розчищенням потрібно передбачити заходи по запобіганню забруднення: встановлення решіток на оголовках колекторів, будівництво локальних очисних споруд (деяких – із технологією біоплато). Взагалі – посилити увагу до біологічних методів очищення води.</p> <p>Насосні станції в КП «Плесо» знаходяться в режимі консервації, працює в помірному режимі лише насосна станція на о/с «Райдужні». З очисних споруд – тільки 3 умовно працюючі (здійснюється лише</p>
10	Розчистка та благоустрій (відновлення) водойм (зокрема річок: Віта, Нивка, Коник) (КП «Плесо»); Див. Додаток.		
11	<u>Заходи щодо очистки поверхневого стоку.</u> Утримання та експлуатація очисних споруд та насосних станцій. (КП «Плесо»)	<p>В 2019-му році витрачено 4.948200 грн. бюджету м. Києва В 2020-му році витрачено 6.056900 грн. бюджету міста Києва. В 2021-му році - 2.675000 грн.</p>	
12	Реконструкція <u>недобудованих</u> очисних споруд зливових вод, ж/м «Вигуровщина-Троєщина», II черга.		

	<p>Реконструкція очисних споруд «Харківські» (Див. Додаток).</p> <p>Реконструкція очисних споруд ж/м «Біличі».</p> <p>Реконструкція очисних споруд промзони «Теличка»</p> <p>Реконструкція очисних споруд ж/м «Троєщина».</p> <p>Реконструкція очисних споруд ж/м «Райдужний» (Див. Додаток)</p> <p><u>Інформація щодо ефективності роботи очисних споруд зливової каналізації.</u> КП «Плесо» є балансоутримувачем очисних споруд дощової каналізації в м. Києві. Очисні споруди зливової каналізації призначені очищати зливі дощові води від піску, завислих речовин, нафтопродуктів, органічних речовин тощо. На баланс Підприємства 5 очисних споруд було передано 01.07.1998 р. Крім того на баланс Підприємства додатково було передано 7 недобудованих комплексів очисних споруд 08.02.2002 р. 3 2009-го року функціонують лише 3 очисні споруди: «Троєщина», «Райдужні», «Біличі».</p> <ul style="list-style-type: none"> - о/с «Троєщина». Споруди введені в експлуатацію в 1991 р. Скид очисних вод передбачається в р. Десенка. Ефективність очищення води спостерігається лише у відстійнику. Лотки-накопичувачі нафтопродуктів не працюють. Фільтрувальний матеріал в касетах не міняли 12 років. Зростання величини показників БСК і ХСК. Фактична ефективність очищення складає біля 35 %. - о/с «Райдужні». Споруди введені в експлуатацію в 1986 р. Призначені для очищення зливових вод з території Дніпровського р-ну. Значення показників БСК, забарвленості та каламутності вище ГДК. Технологічний процес очищення води відсутній. Очисні споруди використовуються як збірник дощової води, а не очисний комплекс. Середня ефективність очищення складає біля 30 %. 	<p>Було заплановано на період 2019-2021 100 тис. грн., фінансування не було проведене.</p> <p>Фінансування з бюджету м. Києва: 2019 р. – 891700 грн. 2020 р. – 56.696500 грн.</p> <p>Заплановані кошти на період 2019-2021 рр. – 300 тис. грн. Фінансування не було.</p> <p>Заплановані кошти на період 2019-2021 рр. – 10 млн. грн. Фінансування не було.</p> <p>о/с «Харківські» - початкова стадія будівництва. о/с «Біличі» - здійснюється лише процес відстоювання. о/с «Теличка» - не працюють за відсутністю електроенергії з 2016-го року. о/с «Троєщина» - здійснюється лише процес відстоювання. о/с «Райдужні» - здійснюється лише процес відстоювання.</p>	<p>відстоювання). «Утримання та експлуатація» в період 2019-2021 рр. Фактично- це охорона та малярні роботи. <u>Закладаються та витрачаються бюджетні кошти на утримання непрацюючих комплексів.</u></p> <p>Корупційна складова в самій назві заходу. Реконструкцію можна здійснювати лише на умовах повністю добудованої та зданої в експлуатацію будівлі (споруди). Рекоєструється тільки готовий об'єкт. Поняття «реконструкція недобудови» протиречить нормативному законодавству.</p> <p>Очисні споруди «Харківські» були повністю демонтовані на етапі початку будівництва ж/к «Лебединий» в 2018-му році. Застарілі за технологією очисні споруди, забудовані за відкритим принципом, з великою плащею акумуляційного резервуару, займали значну територію. За домовленостю із забудовником частина території була звільнена. Нові очисні споруди так і не були побудовані, здійснена тільки перша черга будівництва. Тим часом стічні води з щільно населеного району вільно потрапляють в Дніпро. Назва в Програмі відповідає назві виконання робіт у робочому проєкті «реконструкція», але це принципово нове будівництво нових очисних споруд закритого типу.</p> <p>Показники ефективності очисних споруд взяті з Аналітичного звіту КП «Плесо» за 2018 рік, і вже тоді вони були завишені. Масштабного та критичного моніторингу ефективності роботи очисних споруд в період 2019-2021 рр. не проводилось.</p>
--	---	--	---

13	<p>- о/с «Біличі». Призначені для очищення зливових вод з території ж/м «Біличі». Введені в експлуатацію в 1995 р. За результатами досліджень - на виході спостерігається незначне зниження показників: нітритів, сульфатів, бікарбонатів, хлоридів, калію, натрію, заліза, сухого залишку, жорсткості, лужності. Це я також наслідком лише природного очищення води при відстоюванні. Водневий показник рН виходить за встановлені межі. Вміст розчиненого кисню нижче допустимого значення. Середня ефективність очищення складає біля 22 %.</p> <p>Розчистка русла, благоустрій прибережної території та відновлення екологічного стану річки Коник в Голосіївському р-ні м. Києва (КП «Плесо»).</p>	<p>Цілі, що були заявлені: відновлення екологічного стану річки, покращення її санітарного ствну, поліпшення умов для рекреаційного використання пилеглої території.</p>	<p><u>Очисні споруди фізично та морально застаріли, реконструкція таких очисних споруд, тим більш – взагалі непрацюючих комплексів нерациональна.</u> Необхідно проведення повного демонтажу застарілих очисних споруд з одночасним проведенням процедури підготовки до будівництва нових очисних споруд закритого типу (за цією технологією СЗЗ зменшується втричі). В Програмі має визначатися:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Демонтаж застарілих о/с ; - Підготовка до будівництва (обстеження, проектування, погодження) о/с із сучасною технологією очищення зливових вод; - Будівництво нових о/с. <p>Крім того Програма має містити рекомендації фахівців КП «Плесо» (чи спеціалізованих установ-виконавцями робіт за завданням Замовника) по точкам встановлення локальних очисних споруд (ЛОС) з метою запобігання потрапляння промислових стічних вод в водні об'єкти Києва. Ці рекомендації мають бути в розділі <u>Дослідницькі роботи</u> (В Програмі цей розділ взагалі відсутній).</p>
14	<p>Відновлення екологічного та санітарно-гігієнічного стану річки Либідь в місті Києві (КП «Плесо»); Див. Додаток.</p>	<p>Кошти бюджету м. Києва: Реконструкція гідротехнічних споруд – 2019 р. – 16 млн.327 тис.грн.</p>	<p>Довжина річки Коник – приблизно 5 км. Ширина річки коливається від 30 до 100 м. Річка Коник належить до басейну р. Дніпро. В Повідомлення про планову діяльність, яка підлягає ОВД від КП «Плесо» , в її характеристиці було вказано <u>будівництво з'єднувального каналу для забезпечення водообміну між основним руслом р. Коник та р. Дніпро.</u> Організація такого водообміну була б вкрай важлива, вона дозволить поновлювати водні ресурси, сприяло б знічному підвищенню рівню розчиненого кисню (цей показник в даній водоймі занижений). <u>Розчистка окремої ділянки річки Коник від</u></p>

<p>15</p>	<p>Підготовка та розгляд Водної Стратегії міста Києва на 2018-2025 рр. (КП «Плесо»).</p>	<p>2020 р. – 1,3 млн.грн. 2021 р. – заявлено 10 млн., кошти не виділені за відсутністю розпорядчого документа про схвалення ТЕО. Обстеження та розчистка – 6864,2 тис.грн. в 2020-му році, 1465,2 тис.грн. в 2019-му р.</p>	<p><u>замулення без встановлення очисних споруд з боку промзони та без створення з'єднувального каналу буде малоефективним з точки зору реновації річки.</u></p> <p><u>Колектори прочищені незадовільно.</u> Проблема встановлення очисних споруд та оновлення решіток з метою запобігання потрапляння сміття не вирішена. Виконання робіт потребує ревізії за допомогою приборів телеінспекції.</p>
<p>16</p>	<p>Паспортизація малих річок та водойм (КП «Плесо»).</p> <p><u>Паспорт водойми</u> – це уніфіковане зведення основних даних про водний режим, фізико-географічні особливості водного об'єкту в межах існуючої екосистеми, це обов'язкова морфологічна, гідрологічна і гідрохімічна характеристики водойми, її кількісні показники, дані спостережень за режимом поверхневих і підземних вод, джерела забруднення, режим експлуатації (при наявності гідротехнічних споруд, наявність греблі тощо), дані про рослинність та тваринний світ.</p> <p>Паспорт водойми – це офіційний документ і діагностична картка водного об'єкту, враховуючи те, що для кожної водойми характерні свої гідрологічні характеристики та антропогене навантаження різного ступеню інтенсивності. Паспорт озер складається відповідно до Порядку розроблення, визначеного в Наказі Мінекології від 18.03.2013 № 99. Паспорт річок складається відповідно до Порядку вкладання паспортів річок, визначеному у Постанові Кабінету міністрів України від 14.04.1997 р. № 347 (із змінами, визначеними постановою КМУ від 9.09.2020 № 826).</p>	<p>В Програмі (із змінами) зазначаються витрати на захід:</p> <p>2019 рік – коштів не передбачено, заходи не проводилися. 2020 рік – 2080000 грн. бюджету Києва. 2021 рік – коштів не передбачено, заходи не проводилися.</p> <p>Відповідно до рішення Київської міської ради № 1550/5614 від 02.10.2018 «Про деякі заходи з розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення водних об'єктів на території міста Києва», КМДА спільно з КП «Плесо» доручено «провести <u>інвентаризацію та паспортизацію</u> наявних водних об'єктів місцевого та загальнодержавного значення в місті Києві терміном до <u>01 січня 2020 року</u>» (рішенням Київради № 592/633 від 22.04.2021 цей термін був продовжений</p>	<p><u>Матеріали Водної Стратегії міста Києва на 2019-2030 (!) рр. В березні 2021 року були подані в Міндовкілля.</u> Відсутня координація та взаємодія з авторами Водної Стратегії м. Києва.</p> <p>На депутатські звернення та звернення від громадських організацій стосовно кількості складених паспортів КМДА відповіді не надало. Але відомо, що станом на вересень 2020 року в КП «Плесо» обліковувалось 32 паспорти ВО.</p> <p><u>Заходи з інвентаризації водних об'єктів не зазначені в Програмі зовсім.</u> Інвентаризацію доцільно проводити паралельно з паспортизацією, оскільки інвентаризація передбачає комплексне обстеження водойм, визначення їх раціонального використання, перевірку гідротехнічних споруд, що встановлені на водних об'єктах.</p> <p>Станом на січень 2022 року в Києві відсутній навіть повний інвентаризаційний список водних об'єктів.</p>

17	Реконструкція зливостоквої каналізації системи озер Опечинь.	<p>до <u>31 грудня 2022 року</u>).</p> <p><u>Витрачено коштів бюджету м. Києва:</u></p> <p>2019 р. – 13.452800 грн.</p> <p>2020 р. – 21.092000 грн.</p> <p>Згідно інформації, викладеної у Програмі, заходом передбачалося проведення «будівельних робіт на ділянці озер Богатирське та Пташине» та «продовження робіт на озері Киріловське». Також передбачалось виготовлення експертного висновку.</p>	<p>Проблему підтоплення каскаду озер Опечень потрібно вирішувати <u>системно</u>, починаючи проведення робіт від водоперепускних труб під вул. Набережно-Рибальська з урахуванням рівня води у затоці Вовкувата та коливання щоденного рівня води при роботі Київської ГЕС. Також рівні води в каскаді озер Опечень залежать від стану замулення водогонного каналу за проспектом Ст. Бендери в напрямку від каскаду озер та стану рослинності у затоці Вовкувата (в частині, яка розташована перед водоперепускними трубами (3 шт.) під вул. Набережно-Рибальська.</p> <p>Перед початком будівельних робіт необхідно було пронивелювати рівні води та рівні мулу у всьому каскаді озер Опечень, починаючи від водоперепускних труб під вул. Набережно-Рибальська до вул. Полярна, включаючи водойму оз. Мінське. Ці роботи проведені не були.</p> <p>Без системного комплексного підходу роботи по реконструкції зливостоквої каналізації не будуть ефективними. Роботи по реконструкції зливостоквої каналізації на зазначеному об'єкті вимагають дуже ретельного виконання гідротехнічних, берегоукріплювальних,</p>
18			
19	Благоустрій земель водного фонду (КП «Плесо»)	<p>Напрямок заявлений в програмному звіті <u>лише за 2019 рік</u>.</p> <p>Було виділено 249496,6 тис. грн. коштів</p>	

20	<p>Проведення науково-технічних конференцій/семінарів/виставок/заходів пропаганди охорони навколишнього природного середовища (КП «Плесо»).</p> <p>Придбання пересувної лабораторії моніторингу поверхневих вод (КП «Плесо»).</p>	<p>бюджету м. Києва.</p> <p>Заявлялося щорічно протягом всього періоду 2019-2021 рр.</p> <p>Заявлено 5 млн грн. В 2019-му році витрачено на придбання з метою «комплексного системного дослідження якості та хімічного складу води внутрішніх водойм та рекреаційних зон міста Києва» пересувної лабораторії 5 млн. грн. коштів бюджету м. Києва.</p>	<p>протиерозійних, лісомеліоративних робіт та робіт з благоустрою прибережної території, а також заходи систематичної експлуатації - огляд та розчищення після кожної значної зливи.</p> <p><u>Дуже узагальнена назва заходу. Не актуалізована проблематика, не зрозуміло, на що саме витрачені кошти.</u></p> <p><u>Кошти на забезпечення проведення заходів та наукової роботи не виділялися. Повне ігнорування наукових досліджень та популяризації напрямку охорони навколишнього природного середовища.</u></p> <p><u>Пересувна лабораторія моніторингу поверхневих вод не була придбана. З 2019 року і по сьогодні мобільна лабораторія в КП «Плесо» відсутня.</u></p>
----	---	---	--

ЗАУВАЖЕННЯ ДО СКЛАДУ ТА ВИКОНАННЮ ПРОГРАМИ

Під час проведення аналізу фахівцями команди ГО «Екопарк Осокорки» розглядалися розділи Програми, зокрема: «Оперативні цілі, завдання та заходи «Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року», яким відповідає Програма 2» та «Напрями діяльності, завдання, заходи та очікувані результативні показники Програми організації благоустрою зеленої зони та земель водного фонду на 2019-2021 рр». Сформульовані такі зауваження:

1. Нечітко визначена підстава для розробки Комплексної цільової програми екологічного благополуччя м. Києва на 2019-2021 рр. (далі – Програма) відповідно до критеріїв, соціальних потреб та географічних особливостей міста Києва. Використовуються дуже узагальнені формулювання.
Також нечітко прописана мета Програми, в якій мають бути зазначені головні виклики створення Програми та усунення найгостріших проблем, що руйнують екосистеми міста.
2. Не простежується система завдань, заходів та показників (незрозуміло, як саме визначаються показники та результати моніторингу). Незрозуміло, за якими критеріями обрані об'єкти, що потребують виконання конкретних видів робіт.
3. Зазначена паспортизація малих річок та водойм, але не конкретизована кількість та етапи виконання робіт, заходи не мають системного фінансування, паспортизовано лише 5% водних об'єктів.

Одним із заходів Програми зазначено проведення паспортизації водойм м. Києва відповідно до рішення Київської міської ради № 1550/5614 від 02.10.2018 «Про деякі заходи з розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення водних об'єктів на території міста Києва», КМДА спільно з Комунальним підприємством виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) по охороні, утриманню та експлуатації земель водного фонду м. Києва «Плесо» (далі – КП «Плесо»).

КП «Плесо» доручено «провести інвентаризацію та паспортизацію наявних водних об'єктів місцевого та загальнодержавного значення в місті Києві терміном до 01 січня 2020 року» (рішенням Київради № 592/633 від 22.04.2021 цей термін був продовжений до 31 грудня 2022 року). За період 2019-2021 рр. фінансування паспортизації проводилось лише у 2020-му році. Станом на вересень 2020-го року в КП «Плесо» обліковувалось 32 паспорти водних об'єктів.

Паспорт водойми – це уніфіковане зведення основних даних про водний режим, фізико-географічні особливості водного об'єкту в межах існуючої екосистеми, це обов'язкова морфологічна, гідрологічна і гідрохімічна характеристики водойми, її кількісні показники, дані спостережень за режимом поверхневих і підземних вод, джерела забруднення, режим експлуатації (при наявності гідротехнічних споруд, наявність греблі тощо), дані про рослинність та тваринний світ.

Необхідність такої паспортизації зумовлена кількома чинниками, головним з яких є те, що відсутність паспорта означає дискусійність самого існування водного об'єкта, невизначеність статусу водойми.

4. Відсутня як напрямок діяльності інвентаризація водних об'єктів.

У Програмі повністю відсутній такий напрямок, як заходи з інвентаризації водних об'єктів, не дивлячись на те, що відповідними рішеннями Київміськради (№ 1550/5614 від 02.10.2018 та № 592/633 від 22.04.2021) були встановлені терміни виконання цих заходів разом із паспортизацією усіх водних об'єктів міста. На сьогодні в м. Києві відсутній навіть повний інвентаризаційний список водних об'єктів. Важливість проведення інвентаризації полягає в тому, що вона проводиться з метою упорядкування користування водними об'єктами, деякі з яких, до речі, визначаються як гідротехнічні споруди (Дарницький меліоративний канал, Русанівський канал), а деякі мають гідротехнічні споруди у своєму складі (річка Коник, наприклад); визначення обсягу фінансування на заходи з реновації водних об'єктів та безаварійної експлуатації гідротехнічних споруд.

Інвентаризація є обов'язковою складовою кадастрового майнового обліку.

5. Відсутнє як напрямок діяльності створення єдиної інформаційної бази водних об'єктів м. Києва.

В Програмі відсутній такий важливий захід, як впровадження програмного модуля «Інформаційна база водних об'єктів міста Києва» та інформаційного шару «Водні об'єкти міста Києва» інформаційно-аналітичної системи «Управління водним господарством територіальної громади міста Києва», розробка якої визначена рішенням Київської міської ради від 15.11.2018 № 46/6097 «Про створення єдиної інформаційної бази водних об'єктів міста Києва». Комунальне підприємство «Головний інформаційно-обчислювальний центр» (КП «ГІОЦ») відповідно до п. 3 зазначеного рішення визначено адміністратором програмного модуля «Інформаційна база водних об'єктів міста Києва».

У рамках виконання заходів Комплексної міської цільової програми «Електронна столиця» на 2015-2018 рр., затвердженої рішенням Київської міської ради від 02.07.2015 № 654/1518, впроваджено інформаційно-аналітичну систему «Управління майновим комплексом територіальної громади міста Києва» (надалі – ІАС «Майно»).

КП «ГІОЦ» визначено адміністратором ІАС «Майно» згідно розпорядження КМДА від 05.10.2017 № 1231 (із змінами). Виконуючи свої функції відповідно до цього розпорядження, КП «ГІОЦ» надавало Департаменту інформаційно-комунікаційних технологій КМДА інформацію про розвиток міських інформаційних систем. Формування бази даних про водні об'єкти міста Києва, відповідно до зазначеного розпорядження, належить до компетенції КП «Плесо».

Інформаційна база водних об'єктів міста Києва досі не створена.

6. Практично не приділено уваги заказникам місцевого значення, особливо охоронюваним природним територіям.
- Так, у Програмі визначена як напрямок діяльності оцінка сучасного стану водної біоти заказника місцевого значення «Озеро Вербне» (Див. Додаток). В КП «Плесо» є охоронне зобов'язання на іхтіолого-ботанічний заказник місцевого значення «Озеро Вербне». Сам заказник оголошений рішенням Київради від 17.02.94 р. № 14. Протягом останніх 17-и років статус заказника не підтверджується. Пропозиції подавалися експертами ГО «Екопарк Осокорки» щорічно в період 2014-2020 рр., був складений кошторис робіт фахівцями Інституту гідробіології, але позитивного рішення щодо фінансування даного заходу Київміськрадою прийнято не було. Загалом, оз. Вербне має природне походження, вода в ньому, згідно з науковими звітами Інституту гідробіології АНУ, має високі показники біомаси фітопланктону, який є основою для розвитку тваринного світу. Тут нараховується більш, ніж 20 видів риб озерно-річкового комплексу.

5. Як напрямок діяльності в Програмі зазначено створення водоохоронних зон, спрямованих на запобігання забрудненню та виснаженню водних об'єктів. Ці заходи не профінансовані, роботи не проведені. Відповідно вважаємо доцільним визначити як напрямок діяльності розроблення методики з упорядкування водоохоронних зон та прибережних захисних смуг міських водних об'єктів, в якій передбачити режим господарчої діяльності і заходи з утримання територій.

6. В Програмі не приділено достатньої уваги розвитку мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Проект організації території (ПОТ) Парку партизанської слави зазначений в напрямках, але не профінансований. Актуалізація ПОТ регіонального ландшафтного парку «Дніпровські острови» не зазначена в напрямках, хоча й була запропонована (попередній ПОТ був розроблений в 2005-му році). Рішення Київської міської ради № 878/2288 від 23.12.2004 р. не виконується, не дивлячись на офіційну відповідь заступника голови КМДА П. Пантелеєва про те, що «захід «Коригування проекту «Організація території РЛП «Дніпровські острови» буде включено до рішення Київської міської ради «Про затвердження переліку природоохоронних заходів у м. Києві у 2018 році» (копія листа додається у Додатку).

7. В Програмі не враховані заходи боротьби (локалізації та знищення) карантинних рослин (особливо шкідливих, агресивних адвентивних видів), запобіганню їх впровадженню у природні біоценози. Розповсюдження цих біологічних алергенів призводить до істотних втрат біологічного різноманіття, екологічних катастроф, завдає шкоди здоров'ю людей.

В Україні поняття «інвазійний вид» не закріплено на законодавчому рівні, відсутня політика поводження з рослинами цієї категорії. Щодо міжнародного законодавства, то необхідність і терміновість прийняття заходів з усунення загроз, прихованих у біологічних інвазіях, зазначена у Конвенції ООН «Про біорізноманіття», Бернської конвенції про охорону дикої флори і фауни і природних середовищ існування, резолюціях Конвенції про водно-болотні угіддя.

На сьогодні в Київському регіоні розповсюдження таких біошкідників, як амброзія та борщівник, є дуже гострою проблемою. Робота по знищенню бур'янів-алергенів та запобіганню їх розповсюдженню проводиться малоефективно та несистематично, про що свідчать сталі вогнища небезпечних чужорідних рослин і навіть новостворені осередки інвазійних видів на природних місцезростаннях.

Держпродспоживслужба на своєму офіційному сайті щомісячно звітувала про виявлення карантинних організмів при визначенні фітосанітарного стану території країни (до впровадження військового стану).

В минулому році була затверджена Концепція по ліквідації карантинних бур'янів у місті Києві (рішення Київської міської ради № 414/455 від 11.03.2022). А в рішенні Київради № 877/2287 від 23.12.2004 вже були зазначені заходи з регулювання чисельності та поширення окремих видів карантинних та адвентивних рослин, що викликають біологічне забруднення міста Києва. Вважаємо за доцільне в наступних Програмах врахувати це питання.

8. В пунктах влаштування поливо-зрошувальних мереж (стор. 108-113, виконавець ККО «Київзеленбуд») не закладені кошти на виконання проектних робіт із здійсненням необхідних розрахунків споживання води у відповідності до особливостей джерел наповнення водойми-постачальника, об'єму випаровування та ін. Згідно Програми джерелами поповнення технічної води для поливу є р. Дніпро, оз. Вирлиця, водойми системи відкритого водовідведення. *Зазначені роботи потребують отримання дозволу на спеціальне водокористування (ліміт забору води – ст. 48 Водного кодексу України).*

Безконтрольний забір води може призвести до виснаження ресурсу водойми та погіршення її санітарного, гідрологічного та екологічного стану.

13. В Програмі допущені суттєві помилки в термінології. Так, не існує такого поняття, як *технічна водойма*. В сучасній практиці використовується поняття *технологічна водойма (штучно створена водойма спеціального технологічного призначення)*.

14. Не актуалізована Схема санітарного очищення Києва, яку доцільно було б включити до складу Програми. //Розпорядження КМДА від 10.02.2014 р. № 193 «Про затвердження Схеми санітарного очищення м. Києва».

15. Незрозуміло, чому в напрямку: «Комплекс протизсувних заходів, спрямованих на запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів...» (стор. 33, 34) не зазначено спеціалізоване підприємство, профіль якого саме виконання протизсувних заходів – КП «СУППР».

16. В Програмі не існує рішення щодо початку демеркюрізації території заводу «Радикал» та озера «Нижній Тельбін», в мулових відкладеннях якого велика концентрація ртуті. Небезпечні мулові відкладення в озері настільки великі, що розчищати його механічним способом недоречно, мають бути застосовані інші методи. На території колишнього військового заводу «Радикал» (Дарницький р-н м. Києва, був закритий в 1996-му р.) ще влітку в 2019-го року були зроблені заміри ртутних випарів. У різних місцях норма була перевищена від 4-х до 40 разів (ОВОЗРЕВАТЕЛ 12.01.2020). З насичених ртуттю ґрунтів, з мулових відкладень оз. Нижній Тельбін через Дарницький меліоративний канал отрута потрапляє в р. Дніпро. Питання транспортизації та утилізації ртуті досі не вирішені.

17. В Програмі не визначається проблема зменшення водності територій міста внаслідок кліматичних змін та інших причин антропогенного характеру. Предметом дослідження та характерним зразком поступової деградації водного об'єкту було обрано озеро Синє (мкр-н Віноградар, Подільський р-н м. Києва).

До значного зменшення водності територій як в м. Києві, так і по всій території країни, призвели глобальні кліматичні зміни, а саме вища за звичайну температура повітря і невелика кількість опадів. В Україні ситуація особливо загострилася навесні 2020 р., адже зима 2019–2020 рр. виявилася практично без снігу. Як наслідок, озеро Синє почало помітно всихати. На середину квітня 2020 р. рівень у ньому знизився приблизно на метр. Наслідком стало те, що пересохла протока, що з'єднувала дві частини озера. Отже, озеро Синє фактично розділилося надвоє.

Найважливішим чинником зниження рівня води в озері на сьогодні вбачаються кліматичні особливості останнього часу, а саме значно вища за середню, температура повітря в Києві протягом останніх років при порівняно невеликій кількості опадів. При середній багаторічній температурі повітря в Києві 7,7 °С фактична температура протягом 2015–2019 рр. була в середньому на три градуси вищою, водночас із значно меншою середньорічною кількістю опадів.

Помітне зростання температури повітря пов'язане не лише з парниковим ефектом і глобальним потеплінням, але і з особливостями формування мікроклімату великих міст, таких як Київ. Тут, окрім викидів в атмосферу вихлопних газів, роботи промислових та комунальних підприємств, чи не найважливішим чинником є зростання площ твердого покриття земної поверхні: дороги, стоянки, покрівлі будинків, заасфальтовані прибудинкові території, гаражі тощо. Такі території значно інтенсивніше прогриваються порівняно з земельними ділянками і водними акваторіями, відповідно, збільшуючи тепловіддачу в атмосферу і підвищуючи випарування з прилеглих територій.

Територія, на якій розташовано озеро Синє, являє собою верхню межу місцевого вододілу з істотно зміненими природними умовами формування поверхневого і підземного стоку. У зв'язку з інфраструктурно-урбаністичними змінами прилеглої території, ділянка навколо озера Синє зазнає впливу від збудованих інженерних споруд та підземних комунікацій через виникнення підпірних явищ (баражного ефекту), що ускладнює розвантаження ґрунтових вод до озера Синє, а в інших місцях призводить до підтоплення території.

Можна припустити, що обміління озера частково відбулося внаслідок накопичення на його дні решток рослинності, а також твердого матеріалу, що зноситься з берегів при зливах і таненні снігу.

До ймовірних причин зменшення рівня води озера Синє попередньо можна також віднести і режим роботи водопровідної станції “Виноградар”. На цій водопровідній станції встановлено три резервуари чистої води сумарним

об'ємом 14 тис. м³, наявність яких гарантує водоспоживання населення за умов його коливань протягом доби. За регламентом ці резервуари двічі на рік спорожнюються в озеро Синє задля виконання їх технологічного очищення. Оскільки ця вода чиста, негативно вплинути на стан озера вона не може.

Для встановлення точних причин критичного зниження рівня води в озері Синє та погіршення його екологічного стану необхідно виконати комплексні наукові дослідження, які будуть включати наступні види робіт:

1. Обстеження озера Синє та прилеглої території з метою визначення можливих джерел його живлення та забруднення;
2. Збір та опрацювання даних про кліматичні характеристики в Києві та їх вплив на зниження рівня води в озері Синє;
3. Розрахунки середньорічного притоку води до озера та його забезпеченості;
4. Визначення гідроморфологічних характеристик озера, проміри глибин озера, топо-геодезичне знімання прибережно-захисної смуги озера.
5. Геологічне буріння (вишукування) у прибережній смузі з метою визначення механічного складу ґрунтів і встановлення динаміки рівня ґрунтових вод які живлять озеро;
6. Дослідження екологічного стану озера, що включають аналіз якості води та донних відкладів;
7. Розробка технічних та організаційних заходів з метою відновлення наповнення озера Синє та поліпшення його екологічного стану.

Висновки та пропозиції вчених, зокрема фахівців Інституту водних проблем та меліорації НААН України, не були враховані під час підготовки Програми.

Репортаж з озера Синє:

https://www.facebook.com/watch/?ref=search&v=740106274091534&external_log_id=3c77487c-68f4-43a3-b391-08c32c42564d&q=%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B5

Озеро Синє, сучасний вигляд, топозйомка.

Відображення у програмі питань територій природно-заповідного фонду (ПЗФ).

Заходами, зазначеними у Програмі, не може ефективно поліпшуватись екологічне благополуччя міста Києва, яке передбачає: збереження та оздоровлення водних об'єктів, реновацію та відновлення водних та рослинних екосистем, утримання відповідного режиму територій охоронюваних ландшафтів, реабілітацію природних утворень шляхом охорони природно-заповідного фонду України.

На сьогодні в м. Києві нараховується близько 170-и об'єктів ПЗФ місцевого значення. Ні фінансування наукової роботи, ні певні практичні заходи стосовно утримання таких територій в Програмі не зазначені.

Створення регіонального ландшафтного парку «Дніпровські острови» залишається лише на папері, і навіть на актуалізацію проектів організації території та створення парку фінансування не виділяється. Переважна кількість дніпровських островів в межах території Києва отримали на папері охоронний статус. Але жодних змін на краще не сталося – не проведено зонування, не створено адміністрації парку. Результатом безвідповідальності по відношенню до дотримання режиму територій стали суттєві втрати природної цінності київських островів за майже 18-річний період.

В межах нашої столиці і великого мегаполісу – міста Київ – зберігся унікальний природний комплекс з умовною назвою «Екопарк Осокорки», який поєднує в собі водойми, луки, болота, чагарникові та лісові комплекси.

Природні угруповання тут представлені 13 типами оселищ з додатку 1 Резолюції 4 до Бернської Конвенції – «Смарагдові оселища» і, також 7 типами оселищ з додатку 1 Оселищної Директиви ЄС. До Червоної книги України занесені 4 види рослин, 18 видів птахів, 2 види тварин і 4 види комах. Ця місцевість має особливе значення для перелітних птахів, бо розташована уздовж Дніпровського екологічного коридору та приваблює птахів цілий рік завдяки теплим водам в каналах і водоймах. Загалом тут мешкають та зупиняються на відпочинок 170 видів птахів, 32 з яких перебуває під суворою охороною міжнародних та державних актів про охорону природи. Тобто збережена природня територія важлива не тільки для України, а й для європейських країн.

У Києва є можливість уникнути величезних інвестицій у майбутньому, забезпечивши охорону тих водно-болотних угідь, які ще збереглися в межах міста. Це великий банк зберігання прісної води.

Загальна площа території «Екопарку Осокорки», що потребує охорони складає приблизно 650 га. Збереження цієї території є громадською ініціативою, над якою працює група ентузіастів та науковців.

Наразі вже рішеннями Київської міської ради вже створено 2 заказники місцевого значення загальною площею 285 га: «Озеро Тягле» і «Осокорківськи Луки».

Київрадою затверджено створення міського парку «Міжозерний». Подані і схвалені Управлінням екології і природних ресурсів КМДА пропозиції щодо створення ще двох заказників «Осокорківськи луки- 2» і «Осокорківськи луки – 3», орієнтовною площею 130 га.

Створення зазначених заповідних територій має не тільки велике значення для програми і політики збереження довкілля столиці України, а і є значною складовою у реалізації вимог низки міжнародних природоохоронних конвенцій та угод, ратифікованих Україною.

Збереження Екопарку Осокорки надає можливість місту Києву отримати статус Ramsar міста, і цю ініціативу підтримали вже тричі міністри захисту довкілля України.

Але луки з унікальним біорізноманіттям та багатим рослинним і тваринним світом, із найбільшою в Києві частиною водно-болотних угідь, не мають з боку Київської влади ані організаційної, ані фінансової підтримки. Навпаки, місцеві мешканці та екоактивісти в залах судів та в загонах на кшталт територіальної оборони багато років боролися з намірами забудувати зелену зону 43-ма (а тепер вже більше 50-ти!) багатоповерхівками та 2-ма торговельними центрами. Визначаючи статус заказника на окремих територіях парку, Київська влада погоджувала зміну цільового призначення інших зелених зон та земель водного фонду задля виправдування незаконного будівництва.

Враховуючи включення в недалекому майбутньому «Екопарку Осокорки», як і каскаду Дніпровських островів, розташованих уздовж Дніпровського екологічного коридору, до Смарагдової мережі, в наступній Програмі необхідно розробити дорожню карту заходів щодо утримання територій та зазначити їх фінансування.

Дослідження НАНУ і Інституту Географії України:

https://ecopark-osokorky.com.ua/wp-content/uploads/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B0_%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0_%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA.pdf

https://ecopark-osokorky.com.ua/wp-content/uploads/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82_%D0%86%D0%93_%D0%9D%D0%90%D0%9D%D0%A3.pdf

Наукові обґрунтування:

https://ecopark-osokorky.com.ua/wp-content/uploads/%D0%9E%D0%B1%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BD%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96-%D0%BB%D1%83%D0%BA%D0%B8-3.pdf

https://ecopark-osokorky.com.ua/wp-content/uploads/%D0%9E%D0%B1%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BD%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96-%D0%BB%D1%83%D0%BA%D0%B8-2.pdf

І територія унікальних осокорківських лук, і лісо-лугова місцевість (з озерами та заболоченими ділянками) Дніпровських островів мають особливе значення під час зимівлі десятків тисяч перелітних птахів. Без розширення площі природно-заповідних територій та утримання територій з особливим статусом в належному стані ніяке екологічне благополуччя міста Києва неможливе.

Окрім виявлених прогалин та недоліків Комплексної цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2019-2021 роки аналіз окреслює низку аспектів щодо екологічного благополуччя Києва, які є вкрай важливими для планування майбутнього розвитку міста Києва і зокрема для заходів відновлення міста після завершення військових дій. Результати аналізу можуть бути використані для правильної адвокації інтегрування екологічної складової в усі сфери післявоєнного відновлення та збалансованого розвитку України.

Матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у межах проекту «Громадський моніторинг природоохоронної політики м. Києва». Матеріал відображає позицію авторів і не обов'язково збігається з позицією Міжнародного фонду «Відродження».

Міжнародний фонд «Відродження» - одна з найбільших українських благодійних фондаций, що з 1990-го року допомагає розвивати в Україні відкрите суспільство на основі демократичних цінностей. За час своєї діяльності Фонд підтримав близько 20 тисяч проектів на суму понад 200 мільйонів доларів США. Фонд заснований філантропом Джорджем Соросом і є частиною міжнародної мережі Фундацій відкритого суспільства (OpenSocietyFoundations)

Сайт: www.irf.ua

Facebook [www.fb.com/irf.ukraine](https://www.facebook.com/irf.ukraine)